

Van onschatbare waarde

Deze preek is gehouden op zondagmorgen 7 augustus 2022 in de Adventkerk in Amersfoort. Gelezen is Lucas 12:22-34. Gezongen uit het Liedboek (2013) zijn onder andere lied 843 en 146a.

Gemeente van Christus,

Waar uw schat is, daar zal ook uw hart zijn. Dat is het woord van de Heer voor deze morgen. Uit de woorden die we gelezen hebben spring dit er voor mij uit. Het spreekt me aan door de eenvoud. Waar jouw schat is, daar zal ook jouw hart zijn. Ik heb geen enkele reden om aan de waarheid van dit woord te twijfelen. Het is zelfevident. Het behoeft eigenlijk geen uitleg. Het spreekt op een bepaalde manier vanzelf. En tegelijk is het als een gladde steen. Ik krijg er niet goed grip op. Mijn denken ketst erop af. Het lijkt eenvoudig maar het laat zich ook niet zomaar doorgronden. Het draagt geheimen met zich mee die het niet zomaar prijsgeeft. Zo was het in ieder geval voor mijzelf bij de voorbereiding. En u zult dat merken in deze preek. Het is geen glad verhaal geworden. Geen rechte streep van een begin naar een einde. Wat ik wil doen is wat gedachten delen dit woord van de Heer. We gaan een paar rondjes draaien rond de eenvoud van dit geheim.

Jouw schat

Waar jullie schat is daar zal jullie hart zijn. Het eerste wat mij opvalt aan dit woord is het persoonlijke ervan. Het gaat over jullie schat. Er zijn allerlei schatten in de wereld. De wereld is vol met dingen van waarde. Maar vanmorgen gaat het over jullie schat. Het gaat vanmorgen over dat wat voor u en mij van waarde is. De waarde van onze schatten is niet objectief. Ze staat niet voor eens en voor altijd vast. De waarde van onze schatten is relatief. Ze wordt bepaald door ons hart. Wat voor de ene mens de hoogste waarde heeft zegt de andere mens helemaal niets. Wat in de ene situatie voor mijzelf het allerbelangrijkste is, kan in een volgend moment volstrekt zonder betekenis blijken.

Het deed me denken aan een programma van de publieke omroep. Van onschatbare waarde heet het. Deelnemers aan het programma dragen objecten aan. Handelaren bieden erop. Het leuke daarvan is dat je van tevoren nooit precies weet wat iets waard is. Natuurlijk, er bestaat wel zoiets van een gemiddelde. Er is een gemiddelde marktwaarde van objecten. Voor het schilderij van de ene schilder krijg je meer dan voor het schilderij van een andere schilder. Maar het onschatbare zit hem in het persoonlijke. Voor de verkoper zit er vaak een persoonlijk verhaal aan de dingen. Het gaat om het schilderij dat vroeger thuis altijd hing. En soms geeft de koper er ook meer voor dan de markt ervoor zou bieden omdat hij zich er persoonlijk toe aangetrokken voelt. Van onschatbare waarde.

De waarde van de dingen kennen wij toe met ons hart. Wat voor jou een schat is hoeft dat voor een ander nog niet te zijn. Een kenner kan door een postzegel in de

zevenste hemel geraken. Een leek wordt er niet warm of koud van. Bij geld lijkt dat anders te liggen. Je hoeft er geen getal op te plakken want het is al een getal. Dat suggereert iets objectiefs maar ook de waarde van geld is vluchtig. In tijden van inflatie koop je minder voor hetzelfde geld. Ons geld stelt in feite niet zo veel voor. Vroeger hadden munten nog een zekere waarde in zichzelf. Ze waren van goud of van zilver. Later werden ze van papier. Dat papier is in zichzelf niets waard. Het is alleen maar iets waard omdat wij dat samen hebben afgesproken. In onze tijd is het nog abstracter geworden. Geld is iets virtueels geworden. Het staat op de bank zeggen we dan. Het is niet meer dan een code. We kunnen ons enorm druk maken om die code. Die code kan ons vertrouwen geven maar ook zorgen baren. En toch, ook de schat die bewaard wordt door de bank is van relatieve waarde. Het getal dat ons op het ene moment nog zo belangrijk lijkt zegt ons op het andere moment helemaal niets meer. Als een geliefde ziek wordt komt al het andere in de schaduw te staan. Als je eigen gezondheid op het spel staat, dan kan die postzegelverzameling je gestolen worden.

Jezus spreekt over alles waar wij waarde aan toekennen. Hij spreekt over alles wat voor ons een schat kan zijn. Hij spreekt aan de ene kant over een rijk man. Hij is met zichzelf in gesprek over het bouwen van nog grotere schuren om al zijn graan en goederen op te kunnen slaan. God zegt tegen hem: dwaas, deze nacht zal je leven van je worden teruggevraagd. Voor wie zijn dan de schatten die je hebt opgeslagen? Het lijkt Jezus dus te gaan om de rijken onder ons, maar in een adem spreekt hij dan door over de zorg die wij kunnen hebben over onszelf. Over wat we eten, over ons lichaam en over onze kleding. Het gaat hem niet alleen maar om het overbodige. Om luxe die je ook goed zou kunnen missen. Het gaat hem ook om wat in onze ogen noodzakelijke dingen zijn.

Het is als met een ui die je laagje voor laagje afpelt. De eerste laag die eraf gaat is de buitenkant van de rijkdom. Als het gaat over onze kleding dan komt Jezus ons al dichterbij op de huid. Met het voedsel komen we nog dichterbij op het naakte bestaan. Met onze gezondheid lijken we aangekomen bij de kern. Maar Jezus is er nog steeds niet. Zelfs gezondheid is voor hem nog steeds niet de allergrootste schat. Dat lijkt op het eerste gezicht misschien vreemd, maar in coronatijd is dat onderstreept. Hebben we ouderen een dienst bewezen door alle kaarten te zetten op de gezondheid van hun lichaam? Was het wel een goede keuze geen bezoek toe te laten in verzorgingshuizen? Is het leven niet meer dan de gezondheid van het lichaam? Maar wat is het leven als dat niet samenvalt met onze gezondheid? Wat zou de grootste schat moeten zijn als het zelfs ons lijf niet is?

Tot zover een eerste ronde van denken en vragen en luisteren naar dit woord van Jezus. De vraag die we eraan overhouden is: wat is jouw schat?

Jouw hart

In de tweede ronde wil ik met u nadenken over het hart. Want Jezus verbindt dat met elkaar. Waar schat is daar zal ook jouw hart zijn. Ik zei al dat we met ons hart

waarde toekennen aan de dingen. Ieder hart is anders en omdat ieder hart anders is daarom hechten we verschillende waarden aan verschillende dingen. Ons hart is bepalend voor de waarde van de dingen. Ons hart bepaalt wat wel of niet begerenswaardig is. Ons hart bepaalt waar we wel of niet naar verlangen. Ons hart bepaalt wat we wel of niet willen hebben. Met hart maken we de keuzes die we maken. Ons hart is als de boardroom van een bedrijf. In ons hart worden de belangrijke beslissingen genomen. Het is het centrum van ons bestaan. In Spreuken 4 vers 23 staat daarom: van alles waarover waakt, waak vooral over je hart, het is de bron van je leven.

Spreuken roept op tot waakzaamheid als het gaat over ons hart. Want het mag dan zo zijn wij met ons hart waarde toekennen aan de dingen. De dingen hebben omgekeerd ook invloed op ons hart. Waar jouw schat is daar zal ook jouw hart zijn. Als iets eenmaal jouw schat is geworden, dan kom je daar niet zomaar van los. Je raakt eraan verbonden. Met je hart ben je altijd bij je schat aanwezig. We hebben vaak het idee dat wij eigenaar zijn van de schatten die wij verzamelen, maar het omgekeerde is ook waar. Die schatten nemen ons van hun kant ook in bezit. Wij denken dat wij dingen hebben maar de dingen hebben ons ook. Ze bezetten ons, ze roepen om onze aandacht, ze vreten onze energie op, ze houden ons bezig. *Wat mij vasthoudt, wat mij heeft, wat mij werft en wat mij leeft, is het vele, geld en goed, aarden schatten, overvloed. Waar jouw schat is daar zal ook jouw hart zijn.*

Waar is jouw hart? Wat heeft jouw aandacht? Wat bezet jou? We zeggen soms dat mensen afwezig zijn. Je bent in elkaars gezelschap. Je raakt elkaar misschien zelfs aan en toch ben je er niet echt. Je hart is ergens anders. Je bent afwezig. *Waar je schat is zal ook je hart zijn.*

In het voorgaande heeft Jezus gesproken over bezorgd zijn. Bezorgd zijn is een activiteit van ons hart. Als je wilt weten wat je schat is dan zou je eens na moeten denken waar je jezelf zorgen over maakt. Ik vind dat zelf confronterend want een burn-out heeft natuurlijk alles te maken met je zorgen maken. Aan die zorgen komt geen einde. Ze houden je van de vroege morgen tot de late avond bezet. Ze vreten je energie op, ze isoleren je van je omgeving, je raakt opgesloten in je hoofd. Maar, zegt Jezus, wie van jullie is door bezorgd te zijn bij machte ook maar één el aan zijn levensduur toe te voegen?

Jezus spreekt over onze schatten omdat hij zorg wil dragen voor ons hart. We vatten zijn woorden vaak veel te streng op. Alsof hij er plezier in zou hebben onze schatten van ons af te nemen, maar daar gaat het helemaal niet om. Wat hij van ons af wil nemen zijn onze zorgen. Wees niet bezorgd, daar gaat het om. Omdat hij onze zorgen van ons af wil nemen daarom moet het over onze schatten gaan. Waar jouw schat is zal jouw hart zijn en waar jouw hart is daar is jouw schat.

In de hemelen

Over onze schatten hebben we het gehad. Over ons hart is het ook gegaan. Wat nog open staat is de vraag naar het waar. Waar is jouw schat? Waar is jouw hart? Waar ligt jouw focus? Als ik het goed begrijp zijn er voor Jezus maar twee antwoorden mogelijk op die vraag. Je schat is op aarde of je schat is in de hemel. En het laatste heeft de zijn voorkeur. *Maak voor jezelf een geldbuidel die niet verslijt, een schat in de hemel die niet opraakt, waar een dief niet bij kan en die door geen mot kan worden aangevreten.*

Het gaat dus om de hemel. Jezus adviseert ons daar een schat te maken. Als wij het over de hemel hebben dan gaat het vaak over het leven na dit leven bij God. Als je op die manier luistert naar dit woord van Jezus dan raadt hij ons aan te investeren in onze eeuwige toekomst. Niet het leven op aarde is het doel van ons bestaan maar de eeuwigheid, daar gaat het om. Het leven hier op aarde is niet meer dan een voorbereiding op dat wat komt. Hier beneden is het niet, het ware leven lieven loven is daar waar men Jezus ziet.

Maar dat is niet wat Jezus bedoelt. Als Jezus spreekt over de hemel dan verwijst hij ons vooral naar God, want God en de hemel zijn in het evangelie inwisselbaar. Denk maar aan het koninkrijk. De ene keer gaat het over het koninkrijk van God. De andere keer gaat het over het koninkrijk der hemelen. In de hemel gaat het om God. Jezus raadt ons aan dat wij ons aardse leven richten op God. Hij reikt de hemel aan als oriëntatiepunt voor ons leven. Aardse schatten kunnen dat niet zijn. Je komt altijd scheef mee uit. Je zou het kunnen vergelijken met roeien. Als je jezelf oriënteert op iets in de boot kom je nergens. We komen pas ergens als het oriëntatiepunt buiten het schuitje van de vergankelijkheid komt te liggen.

Maak voor jezelf een geldbuidel die niet verslijt, een schat in de hemel die niet opraakt, waar een dief niet bij kan en die door geen mot kan worden aangevreten.

Eigenlijk zegt Jezus daar niets anders mee als in dat andere woord: zoek liever het koninkrijk van God, dat is de schat van grote waarde en al het andere wordt je erbij gegeven. Wij hoeven niet meer te doen dan wat God van ons vraagt. En wat de uitkomst is van die manier van leven, dat mogen we aan hem overlaten. Op zijn eenvoudigst gezegd: leven met een schat in de hemel is leven op aarde in vertrouwen op God. Je hoeft je eigen bestaan niet te rechtvaardigen. De zorg voor jouw leven is zijn zaak. Laat het genoeg voor je zijn dat hij wil dat jij er bent. Zijn goede wil is een onuitputtelijke bron van rijkdom voor iedereen die zich aan hem toevertrouwt. *Die mij vasthoudt, weegt en wikt, die mij voedt en mij verkwikt, is de Ene, goed is, God, hemelschat, genadebod.*

Leven in vertrouwen, dat is makkelijker gezegd dan gedaan. De neiging tot controle zit heel erg diep. Ik ben er als de dood voor mijn leven te verliezen. Ik laat mijn schatten niet zomaar los en mijn schatten laten mij niet zomaar gaan. Ik wordt vastgehouden en gegijzeld door mijn zorgen. Ik kom er niet aan toe om hier en nu mens te zijn voor God. En dat is waar Jezus ons toe wil bevrijden. Hij

wil ons bevrijden van de angst en leiden tot de vrede. Neem een voorbeeld aan de vogels. Ze zaaien niet en oogsten niet. Ze vliegen en ze zingen en eten uit Gods hand. Ze leven het leven dat hun door God is gegeven. Neem een voorbeeld aan de leliën. Ze spinnen niet en weven niet en hoe mooi staan ze daar niet te zijn. Een bloem doet wat hij moet doen: hij bloeit. Een vogel doet wat hij moet doen: hij vliegt en zingt zijn lied. Wij mensen moeten ook doen wat wij moeten doen: liefhebben, God boven alles en de naaste als jezelf.

Waar jouw schat is zal ook je hart zijn. Onze schatten zijn bepalend voor de richting van ons leven. Ze zijn beslissend voor de vraag of wij leven in vrijheid of in gevangenschap. De schat in de hemel is de enige die ons niet gijzelt maar vrij maakt.

Tenslotte

Jezus heeft het ons gezegd en voorgedaan. Hij zette alle kaarten van zijn leven op het koninkrijk van God. Hij was van het begin tot het einde in de dingen van zijn vader. De zorg om het leven was hem niet vreemd. Hij heeft geworsteld in de hof van de olijven maar gaf zich over aan zijn goede wil in het vertrouwen dat God zelf voor de rest zou zorgen. Hij is in dat vertrouwen niet beschaamd. Jezus houdt dus geen makkelijke praatjes. Hij spreekt over het geheim van zijn eigen leven. Hij wil ons meenemen op zijn weg. Ik sluit daarom af met het laatste couplet van het lied. *Wat te kiezen, leven, dood? Afgod geld, genadebrood? Alles houden wat ik heb, of hem volgen op zijn weg?*

Amen